

Täysistunto

Keskiviikko 26.11.2025 klo 14.00—23.10

15. Lakialoite laiksi eläinsuojeluvaltuutetusta

Lakialoite LA 26/2025 vp Tiina Elo vihr

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan. — Keskustelu alkaa. Edustaja Elo, olkaa hyvä.

Keskustelu

23.00 **Tiina Elo vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään on käyty liki yhdeksän tuntia keskustelua opposition vaihtoehtobudjeteista, ja nyt tässä kello 11:n maissa illalla päästiin listan viimeiseen asiaan, joka on tekemäni lakialoite eläinsuojeluvaltuutetun viran perustamiseksi. Halusin odottaa keskustelun ajan, koska ajattelen, että tämä asia, eläinten hyvinvoinnin ja eläinten oikeuksien puolustaminen, on tärkeä ja ansaitsee tulla puheenvuoron muodossa myös kirjatuksi historiankirjoihin.

Tällä lakialoitteellani ehdotan, että eläinten aseman ja oikeuksien vahvistamiseksi säädetään laki eläinsuojeluvaltuutetusta. Eläimet eivät voi osallistua itse suoraan niiden hyvinvointiin vaikuttavien päätösten tekemiseen ja siitä käytävään keskusteluun, eli eläinten ääni ei kuulu, vaikka päätökset, joita tässäkin salissa tehdään, vaikuttavat niiden elinolosuhteisiin ja hyvinvointiin todella merkittäväällä tavalla. Siksi tarvitsemme eläinsuojeluvaltuutettua, joka tarkastelee yhteiskuntaa eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta ja myös ottaa siihen tästä näkökulmasta kantaa.

Suomessa eläinsuojeluasiamiehen virka on perustettu kahteen kertaan määräaikaisena hallitusohjelmakirjauksen perusteella, viimeksi Rinteen—Marinin hallituksen aikana. Valitettavasti Orpon hallitus tämän viran lakkautti.

Eläinsuojeluvaltuutetun tehtävä on eläinten oikeuksien vahvistamisen kannalta aivan olennainen. Valtuutetun tehtävänä olisi edistää ja parantaa eläinten hyvinvointia seurannan, aloitteiden, ehdotusten, lausuntojen ja muun vaikuttamisen keinoin. Tehtävään kuuluisi myös tukea ja edistää eläinten hyvinvointiin liittyvien eri toimijoiden välistä yhteistyötä eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi sekä osallistua tehtävään liittyvien eri neuvottelukuntien ja työryhmien työskentelyyn.

Eläinsuojeluvaltuutetun viran sijoituspaikka olisi Ruokavirasto maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla, mutta työssään eläinsuojeluvaltuutettu olisi itsenäinen ja riippumaton toimija.

Eläinsuojeluvaltuutettu edistäisi eläinten hyvinvointia yleisellä yhteiskunnallisella tasolla eikä ottaisi kantaa yksittäistapauksiin eikä tekisi eläinsuojeluvalvontaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2025 vp

Arvoisa puhemies! Eläinten hyvinvointilain käsittelyn yhteydessä viime kaudella useat tahot ilmaisivat tarpeen vakinaistaa eläinsuojeluasiamiehen virka nimikkeellä eläinsuojeluvaltuutettu. Esimerkiksi eläinsuojeluasiamies totesi silloin lausunnossaan maa- ja metsätalousvaliokunnalle eläinten hyvinvointilaista, että eläinten hyvinvointilaissa tulisi säätää eläinasiavaltuutetun virasta, ja on todella harmillista, että tätä ei silloin sinne lakiin saatu. Kiitos edelliselle eläinsuojeluasiamiehelle arvokkaasta, tärkeästä työstä viime kaudella.

Toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä tukisi eläinsuojeluasiamiehen mukaan se, että eläinsuojeluvaltuutetun asemasta ja tehtävästä säädettäisiin laissa, kuten on tehty muiden valtuutettujen, esimerkiksi tasa-arvovaltuutetun, yhdenvertaisuusvaltuutetun, lapsiasiavaltuutetun ja elintarvikemarkkinavaltuutetun, kohdalla.

Arvoisa puhemies! Ymmärryksemme eläinten oikeuksista ja eläinten hyvinvointiongelmista yhteiskunnassamme kasvaa jatkuvasti uuden tutkimustiedon myötä. Tutkimustieto osoittaa, että esimerkiksi turkiseläinten häkkikasvatus tuottaa kärsimystä eikä mahdollista eläinten lajityypillistä käyttäytymistä. Tutkittua tietoa on myös siitä, että pienten porsaiden kirurginen kastratio aiheuttaa kipua, ja se tulee pitää kiellettynä, toisin kuin Orpon hallitus on nyt ministeri Essayahin johdolla esittämässä.

Kolmantena esimerkkinä nostan broilerintuotannon. Tutkittua tietoa on siitäkin, että broilerintuotanto, joka on teollistunein ja kenties epäinhimillisin tehotuotannon muoto, aiheuttaa suomalaisten ruokavaliossa eniten maailmanlaajuisia lajikatoa, mutta ennen kaikkea on käsittämätöntä, että nykymuotoisen broilerin kasvatuksen, tämän teollisen toiminnan, jossa miljoonia yksilöitä kuolee joka vuosi jo ennen teurastusta tai hylätään ihmisravinnoksi kelpaamattomina erilaisten sairauksien takia, puhumattakaan niistä broilereista, jotka muutaman kuukauden kasvavat hirvittävää vauhtia päätyäkseen sitten meidän lautasille, katsotaan olevan eläinten hyvinvointilain mukaista.

Nämä kaikki esimerkit osoittavat, että kun sitä tutkimustietoa tulee, niin olisi tosi tärkeätä, että meillä olisi eläinsuojeluvaltuutettu, joka pystyisi sitten näitä asioita seuraamaan ja tuomaan systemaattisesti ja aktiivisesti mukaan päätöksentekoon ja esittämään parannustoimia.

Arvoisa puhemies! Tosiaan edellä nostamani esimerkit osoittavat, että eläinsuojeluvaltuutettua tarvitaan yhteiskunnassamme viemään eläinten hyvinvointityötä määrätietoisesti eteenpäin. Kokemukset aiemmilta olivat Kataisen ja Stubbin hallituskaudella ja nyt Rinteen ja Marinin hallituskaudella. Kun meillä on ollut eläinsuojeluasiamiehen virka, ovat kokemukset siitä olleet hyviä, ja siitä työstä on ollut eläinten hyvinvoinnin parantamisen kannalta hyötyä. Tämä virka olisikin syytä nyt kirjata lakiin pysyväksi, jotta asiasta ei tarvitsisi jokaisen hallituksen päättää aina erikseen. Siksi toivon tälle lakialoitteelle eduskunnassa laajaa kannatusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

23.06 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Meillä on ollut tänään pitkä päivä täällä vaihtoehtobudjettien parissa, ja kello tosiaan on jo yli 11, mutta halusin vielä pitää puheenvuoron kannattaakseni tätä edustaja Elon edellä esittelemää lakialoitetta. Tähän kellonaikaan varmaan kuulijoita linjoilla ei ole niin kovin paljon, eikä täällä salissakaan meitä nyt ole kuin kaksi edustajaa, mutta aihe on mitä tärkein.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2025 vp

Edustaja Elo on esittänyt eläinsuojeluvaltuutetun viran perustamista. Ikävä kyllä, että näin myöhään nyt keskustelemme, ja olisi ollut kiva, että useampikin tähän olisi osallistunut, mutta kuitenkin on tärkeää käyttää puheenvuoro tämän tärkeän teeman hyväksi.

Kuten edustaja Elo edellä totesi, eläimet eivät voi itse osallistua päätöksiin, jotka koskevat niiden hyvinvointia, ja siksi yhteiskunnassa tarvitaan taho, joka tuo eläinten äänen kuuluviin ja varmistaa, että niiden oikeudet ja hyvinvointi otetaan vakavasti. Meillä on melko uusi laki eläinten hyvinvoinnista. Se on ollut askel eteenpäin, mutta tämä laki ei toteudu itsestään. Se vaatii seurantaa, asiantuntijuutta ja jatkuvaa kehittämistä. Tässä kohtaa eläinsuojeluvaltuutetun virka on ratkaisevan tärkeä. Tämän eläinten hyvinvointilain valmistelu oli varsin pitkä. Muistaakseni sitä valmisteltiin ainakin yli kymmenen vuotta, ja se osoitti, että meillä on yhteiskunnassa niin paljon eri tahoja, joilla on eri intressejä, ja tämä eläinten ääni usein jää sitten toissijaiseksi. Siksi on todellakin riski siitä, että joko laki ei toteudu sellaisenaan, tai sitten voi olla riski sille, että siihen tuodaan sitten vesityksiä jatkossa.

Nytkin Orpon hallitus on muun muassa päättänyt olla jatkamatta nykyistä eläinsuojeluasiamiehen virkaa, joka siis perustettiin viime hallituskaudella. Tämä on huolestuttavaa, sillä ilman pysyvää ja riittävästi resursoitua toimijaa eläinten hyvinvoinnin edistäminen jää hajanaiseksi ja altistuu poliittisille suhdanteille, mikä on erittäin ikävää.

Eläinten asema ei saa olla kiinni hallituskausien vaihteluista. Tässä lakialoitteessa, jonka edustaja Elo on tehnyt, ehdotetaan pysyvän eläinsuojeluvaltuutetun viran perustamista. Valtuutetun tehtävä olisi tosiaan seurata eläinten hyvinvoinnin toteutumista, tehdä aloitteita ja lausuntoja sekä koordinoida yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Tämä ei ole byrokratian lisäämistä, tämä on eläinten puolustamista.

Arvoisa puhemies! Eläimellä on itseisarvo, joka on riippumaton siitä, tuottaako se ihmiselle hyötyä tai huvia. Eläinten hyvinvointi on osa kestäväää ja eettistä yhteiskuntaa. Siksi meidän on turvattava pysyvä puolestapuhuja eläimille valtionhallinnossa. Kannatan sitä, että perustetaan tosiaan eläinsuojeluvaltuutetun virka, ja haluan kiittää edustaja Eloa tästä arvokkaasta aloitteesta ja muustakin työstäsi eläinten puolustamisessa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.